

# EDİTORYAL

## Aynı film

Yeni filmin senaryosunda her şey eskisi gibi. Ama bu kez "Askeri darbe" yerine "Yargı darbesi" işleniyor. Sonra da "Sandık" girer sahneye, izleyiciler "Mutlu son"u gördüklerini sanırlar. **Mehmet BARLAS**

## Her aşkın bedeli

Vatan aşkı, kadın aşkı, para aşkı, itibar aşkı, saltanat aşkı, meslek aşkı... Say sayabildiğin kadar. Ancak birbirinden değişik her aşkın da, kendine göre bir bedeli var. **Çetin ALTAN**

## Ciddi kriz

Kılıçların çekildiği, tarafların birbirine karşı çatışmaya hazırlik pozisyonları aldığı bu ortamda, sağlıklı bir çıkış yolu için sakin bir kafa ile düşünmekten başka çare yoktur. **Ali BULAÇ**

## Sistem (mi)?



Doğu ERGİL

“Bizim siyasal sistemimiz, Osmanlı’da asker ve sivil olarak idari tecrübe kazanmış bir kadro tarafından ulus olma vasfı kazanmamış yoksul ve cahil halkı “medenileştirmek” ve kendi dünya görüşüne göre yönetmek esasına göre yapılmıştır

NE sistem ama! Düşünen ve resmen benimsenenden farklı olanı söyleyen aydınını sürdürmüş... Solcusunu, Alevisini, Kürt ünü, dindar Müslüman’ını mağdur etmiş... Onların bu baskı ve zulme itirazlarını kendisine ve onu (rejimi) her şart altında korumaya kararlı kesitlere tehdit olarak algılayıp “her yolla” savunmaya geçmiş bir düzene “sistem” denir mi? Herkesi mağdur eden ve tedirgin eden bir durum varken biz, “Yahu bu işte bir hata var, gelin hep beraber işin aslını anlayalım ve düzeltelim” diyeceğimize, canımızı dişimize takmış bu sistemi (ağız alışkanlığı işte!) sürdürmeye, korumaya çalışıyoruz.

### YUKARIDAN YÖNETİM

Bu manzara bana, tahta geçecek şehzade yetişinceye kadar Sultan **Çelebi Mehmet’in** 41 gün, **Kanuni Sultan Süleyman’ın** 48 gün ve Sultan **2. Murad’ın** 16 gün ölümlerinin saklanması, elleri kolları hareket ettirilerek hâlâ yaşadıkları izlenimi verilmesini hatırlatıyor. Artık kabul edelim; bu sistem kilitlendi. Ya düzeltelim; düzelmiyorsa yenisini yapalım. Biz cumhuriyeti kurmakla övünmüyor muyuz? İslah etmeyi mi beceremeyeceğiz?

Bizim siyasal sistemimiz, Osmanlı’da asker ve sivil olarak idari tecrübe kazanmış bir kadro tarafından ulus olma vasfı kazanmamış yoksul ve cahil halkı “medenileştirmek” ve kendi dünya görüşüne göre yönetmek esasına göre yapılmıştır. Bu yukarıdan yönetim, denetim ve değişim modeli, devlet aygıtı üzerinden kurulan bir vesayet sistemi olarak şekillenmiştir. Toplumun değişip, gelişip, kendi kaderine hükmedecek olgunluğa ulaştığı, devlet ve onu denetleyen yönetici elit bir türlü kabul edemedi. Enerjisini ve aklını değişimi yönetmeye ve refahı artırmaya harcayacağına, düzeni olduğu gibi korumakla tüketti.

İkinci sorun, bu vesayet olgusunu sürdürecektir kurumsal yapılanmada. Bu yapı, “**kuvvetler birliği**” esasına dayanıyor. Kurucu elit, tüm güçleri (yürütme, yasa ve yargı) elinde tutmayı, ulus oluşturma ve medenileştirme “**misyon**”larının gereği olarak gördü. O nedenle bu kurumların yetkileri iç içe geçti ve tüm yürütmenin etkisi altında tutuldu.

1950 seçimlerinden sonra bu erkerin birliğinin, yasama ve yürütme organlarının “**farklı güçler**” eline geçmesiyle korunamayacağı anlaşıldı. 1960 darbesiyle sisteme yeni bir ayar yapıldı ve yeni bir anayasa ile kuvvetler ayrılığının yasal zemini hazırlandı.

Ama kurucu elitin devamı olduğunu iddia eden bürokratik kesim, 1971 ve 1980 darbeleri ve 1982 Anayasası ile tekrar güçleri yürütme erki etrafında birleşiminden rejimi “**korumak**” açısından evladı olduğu kararına vardı. Ama toplum, dibi kırık yumurta gibi vurup oturduğu yerde durmuyor. 1990’larda, özellikle 2000’lerde yürütme ve yasama “**daha da farklı**” kümelerin etki alanına girince, ayrılmasına izin verilmeyen güçler, sistem üzerinde egemenlik için kendi aralarında kavgaya tutuştular.

### YENİDEN MÜZAKERE

Sonuç? Sonuç açık ve vahim: Kurumlaşmamak ve hukuksallaşamamak. Kurumlaşma olmadı, çünkü kurumların görev, yetki ve sorumluluk alanları tam olarak belirlenmedi. Görev tanımları muğlak

ve birbirlerinin yetki ve görev alanlarına müdahale edebiliyorlar.

Hukuksallaşma sağlanamadı, çünkü yasa yapımı toplumun gerçeklerinden ve ihtiyaçlarından hareket ederek değil yönetici elitin dünya görüşü ve vasi konumuna uygun düzenlendi. O nedenle ne yasalarımız tüm toplumu kuşatabildi ne de toplumca yeterince benimsendi. Yasalarla toplumsal gerçekler; devletle toplum; devletçe uygun görülen ve görülmeyenler arasında sürekli bir gerilim ve uyumsuzluk hali doğdu.

Ne yapalım? Birlikte yaşamının şartlarını yeniden müzakere edelim ve kurallara bağlayalım. Adına da anayasa diyelim. Bu hepimizin anayasası olsun ve mızıkçılık edip kimsenin hakkını yemeyeceğimize ama kimseye de çiğnetmeyeceğimize dair sözleşelim. Kurumlar/güçler arasındaki yetki kargaşasına son verelim, yargının kavgada taraf değil, adalet dağıtmasını sağlayalım.

Ya olmazsa? İşte o zaman “**ordu millet**” olunuz; üretenin, öğretmenin, adalet dağıtanın ve savaşın aynı insanlar olduğu. Böylesine işlevleri ayırmamış ve işbölümünü yapamamış topluluklara da aşiret deniyor biliyorsunuz.

## WEB günlüğü BLOG

### 500 DAYS OF SUMMER

BİR adam bir kadınla tanışır, âşık olur. Ancak kadının aşka bakışı başkadır. Bir türlü yürümez. Senaryo bundan ibaretse de filmde her şey var: Üzerine konuşulan şarkılar, film göndermeleri var. Bunlar kurgu marifetiyle bir araya getirilir, biraz Woody Allen bilince de yönetmen senaryo etrafında toparlamakta güçlük çekmez. Kültür çorbası nasıl yapılır sorusuna iyi bir örnek bu film ya da internet sineması diye bir tür olacaksa bu türün ilk örneği olabilir sanki.

olayrusyadageciyor.blogspot.com

### ÜÇLÜ SINIR



SON dönemde en çok takip ettiğim yönetmenlerden biri oldu Kathryn Bigelow. Yeni filminin hangisi olduğu kesinleşmiş. New

York Times kaynaklı habere göre Bigelow şu sıralar senaryosu Mark Boal tarafından yazılan Triple Frontier adlı film üzerinde çalışıyor. Paraguay, Arjantin ve Brezilya sınır hattında geçen bir uyuşturucu trafiğini konu alan film için (adı üzerinde “üçlü sınır”) The Hurt Locker gibi diken üstünde bir iş olacak, diyorlar. Filmde kimler oynayacak bilemiyoruz ama görüşülen oyuncular arasında Sean Penn, Denzel Washington, Javier Bardem ve Christian Bale gibi isimler var.

devamlilikhatasi.blogspot.com

### MASKELİLER

İSTANBUL Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları’na sahnelenen Tamer Barlas’ın yönettiği oyun, kesilmeyi bekleyen tavuklarla dolu bir kasap dükkânında geçiyor. Afife Tiyatro Ödülleri’nde en başarılı prodüksiyon, en iyi erkek oyuncu (Mehmet Gürhan), en iyi yardımcı erkek oyuncu (Serdar Orçin) ve en iyi sahne tasarımı (Duygu Sağıroğlu) ödüllerini toplamış. Levent Üzümcü’den de söz etmezsek olmaz. Kendisi oyuna gitme sebebidir. Ve daha önceki oyunları göz önünde bulundurularak (Kuyruklu Yıldız Altında, Macbeth, Barut Fıçısı) iyi halden affedilmiştir.

gosalynmallard.blogspot.com

### YAŞANILIR ŞEHİR: BRIGHTON



GEÇEN hafta Brighton’a gittim. İngiltere için izlenimim, Londra

dışında bir şeye benzeyen bir yeriydi. Ama fikrim değişti. Brighton İngiltere’de ama İngiltere gibi değil :) Gri rengi şehrin karakterine yansımamış. Güzel bir deniz kıyısı, beyaz binalar, her tarafta çığlıklar atıp uçan martılar, dar sokaklar, sahafalar, ucuz kahve içilecek yerler, ucuz yemek yenilecek yerler, masaları sokaklara taşmış pub kafeler. Güzeldi. Yaşanabilir şehirler listesine ekledim.

dontcheckit.blogspot.com

## Kantarın topu ne zaman kaçar?

TÜRKİYE gitgide bir skandallar ülkesine dönüşüyor farkındaysanız. Ancak işin ilginç yanı, bir süredir gündem yorgunu olan halkımızın artık bu skandallara tepki dahi vermez hale gelmiş olması.

En son Genelkurmay Başkanı **İlker Başbuğ’un** da “**kocakulak**” mağduru olduğunu öğrendik. Nicedir telefon görüşmelerinin yasadışı takibine ve her ortamın dinlenmesine alışmıştık. Ancak bir ülkenin güvenliğinde en önemli kurum olan ordunun başındaki ismin konuşmalarının bu şekilde pervasızca internete düşmesi, gerçekten de skandalda son noktadır.

**İlker Başbuğ’a** gelene kadar birçok komutan dinlenmişti zaten. **Başbuğ’un** konuşmasında ise ordudan bilgi sızdırılmasından bahsettiği anlaşılıyor. Genelkurmay Başkanlığı’ndan yapılan açıklamada bu kayıdn, 27 Ocak 2010 tarihinde Brüksel’deki NATO toplantısında Genelkurmay Başkanı’nın Türk komutanlarla gerçekleştirdiği bir toplantıda yaptığı konuşmadan düzenlendiği ifade edildi.

Bu hafta sonundaki gündemimiz bu. Oysa daha üç gün önce Erzurum ve Erzincan savcılıkları arasındaki dosya savaşları ve HSYK’nın kararlarını konuşuyor, Erzincan Başsavcısı **Cihaner’in** tutuklanmasının ardından



Maya ARAKON

yatan gerçek sebepleri anlamaya çalışıyoruz.

Türkiye’de iki günde bir gündem değişir oldu. Ve değişen gündem, her seferinde ayrı bir skandal halinde karşımıza çıkıyor. Skandalların boyutu ise yeniir yutulur cinsten değil.

Muhtemel ki birçoğumuz gerçekte neler döndüğünü anlayamıyoruz, dönen dolapların “**derin**”liği ve skandalların boyutu, bizim naçiz “**vatandaşlık bilgimiz**”in hayli üzerinde kalıyor. Ancak sorunun bir kurumlar arası hesaplaşma, bir güç savaşı, seçilmişlerle atanmışlar arasında bir iktidar mücadelesi olduğu ortada. Ve bu mücadele o kadar derinlere iniyor ki, sade vatandaş olarak bizim bunlara aklımızın emesi bir noktadan sonra mümkün görünmüyor.

Ben bu mücadeleyi “**Ergenekon kuyusu**” olarak adlandırıyorum. Ergenekon davası ilk başladığında, yozlaşmış bürokrasi ve derin devlete karşı bir mücadele olarak ortaya çıktığı için belli bir kesimin desteğini iniyor ki, sade vatandaş olarak bizim bunlara aklımızın emesi bir noktadan sonra mümkün görünmüyor. Ben bu mücadeleyi “**Ergenekon kuyusu**” olarak adlandırıyorum. Ergenekon davası ilk başladığında, yozlaşmış bürokrasi ve derin devlete karşı bir mücadele olarak ortaya çıktığı için belli bir kesimin desteğini iniyor ki, sade vatandaş olarak bizim bunlara aklımızın emesi bir noktadan sonra mümkün görünmüyor.

“**muhafifleri tasfiye**” kuyusuna döndü. Biz ise gitgide uzayan ve transseksüelleri bile kapsamına alıp, kimi noktada komik duruma düşen bu davayı artık kanıksar, reyting vermez, rağbet göstermez olduk.

Çünkü milletçe yorulduk! Bu her daim, neredeyse her saniye değişen gündem bombardımanından yorulduk. Artık eskisi kadar ilgilenmiyoruz. Soğuttular bizi memleket meselelerinden. Ruhumuzu sürdürdüler. En basit bir konuya dahi müdahil olmak gelmiyor artık içimizden. Hoş, olsak da zaten onu illa ki kanlı-bıçaklı kavgaya varıyor. Birbirimizle doğru dürüst iletişim kurup konuşamaz olduk, zira tepemizdekiler sürekli ağız dalaşı ve son derece seviyesiz kavgalar içindeler.

Ve bütün bunlar arasında ülkenin gerçek sorunları olan işsizlik, hayat pahalılığı, ayrımcılık, eğitim, güvenlik gibi konular da elbette güme gidiyor. Şaşırtıcı değil, planlı bir politika bu: Ekonomisi tepetaklak giden Arjantin’de de bugünlerde halkın dikkatini dağıtmak için yeniden İngiltere ile Falkland krizi icat ediliyor mesela.

Türkiye’de sürekli değişen “**gündem bombardımanı**” taktiğindeki amaç da bu. Gerçek sorunları unutturup, ülke halkını yapay sorunlarla oyalamak. Ama artık kantarın topu fena halde kaçırıyor. Yöneticiler böyle büyük zarar veriyor. Yöneticiler bunu bir an önce görse çok iyi olacak!

## Hayatı çoğaltarak yaşamak

ZAMAN zaman danişanlarım kendilerini bana anlatırken, “**Ben çok sabit fikirliyim**”,

**Hakan ARABACIOĞLU**  
Yaşam koçu

“**Ben çok zor konsantre olurum**” gibi keskin ifadeler içeren cümleler kuruyorlar. İşin ilginç tarafı, sabit fikirli olanlar görüşmede yeni tanıştıkları bakış açılarına “**doğru**” dercesine başlarını sallıyor, zor konsantre olanlar da 1 saati geçen görüşmelerin bir cümlesini kaçırmıyorlar...

Demek ki en azından bazı zamanlarda sandıklarından daha farklı olabiliyorlar. Ben bunu onlara gösterdiğimde de şaşırıyorlar.

Çocukken kokarca dediğimiz yeşil bir böcek girerdi eve. Işığa gelir, lambanın sicağıyla da iyice kokardı. Biz de o böceği gördük mü kardeşimle çığlık çığlığa kaçardık evin içinde. Bu sadece kokarca için değil her böcek için böyle idi...

Aradan yıllar geçti. Birçok konuda değişmeye niyet ettim, hayalimdeki Hakan’a doğru adımlar attım... Geçen gün banyoda büyük bir örümcek gördüm. İslanmasın, ölmesin diye elimle aldım ve kenara bıraktım onu. Ve bıraktıktan sonra bir çığlık attım. Ben ne yaptım şimdi diye... Elime alırken korkmak aklımın ucundan bile geçmemişti. Kendime, “**Hadi Hakan yaparsın**” falan da dememişim. Bir de baktım ki almış ve koymuşum onu kenara... Ben ne zaman örümceği elime alabilen Hakan oldum biliyorum.

O hafta İstanbul’da ilk defa kokarca gördüm. Sanki beni sınırcasına arabamın vitesine kondu. Kardeşim gene çığlık atmayla irkilme arasında gidip gelirken, ben kokarcaya elime aldım ve camdan dışarı attım :-)

Peki bu nasıl oldu? Bence şöyle: Ben her gün yeni Hakan’lara izin veriyorum. Kendimle ilgili, “**Ben böcekten korkarım**”, “**Ben söyleyemdir, böyleyimidir**” gibi işime yaramayan etiketlendirmeler yapıyorum. O zaman da yeni Hakan’lar geliyor ve ben her gün **zenginleşiyorum...** Ben buna hayatı çoğaltarak yaşamak diyorum...

Öğretmenim **Bilge Şeker**, bir gün bize şunu söylemişti: “Diyelim ki pasta yapmayı biliyorum ancak yapmam gerekiyor. O zaman en iyi pasta yapan Bilge’yi **çağırıyorum** ve **kendimle bütünüyorum.**”

“**Ben yapamam**”, “**Bu zor**” gibi ifadeler kullanmak yerine, diğer hallerinizi çağırıp kendinizle bütünlediğinizde, henüz tanışmadığınız yanlarınızı keşfediyorsunuz. Tıpkı örümceği tutan Hakan gibi... Böylece siz çoğalırken, hayat kolaylaşıyor...